

A kifinomult gonoszság megtestesít?je - Malkovich Magyarországon

2012 március 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Ünnepelt író és pszichopata sorozatgyilkos – ez volt Johann Jack Unterweger, akit sokan, f?leg n?k, a mai napig ártatlannak tartanak Ausztriában. Rajongói köre még mindig nem felejtette el. John Malkovichot évekig

foglalkoztatta ennek a szemfényveszt?nek a története.

El?ször filmet akart róla forgatni, végül egy különös kísérleti el?adás született az osztrák gyilkos életér?l. John Malkovich Budapesten Unterwegerként a hazai kulturális viszonyokról is szót ejtett vasárnap este. És örült, hogy nem az Új Színházban kellett fellépnie.

Unterwegert 1976-ban csukták le, tizenöt év börtönt kapott egy n? meggyilkolásáért. Cellája magányában könyvet írt kisiklott életér?l, gyerekkora keserveir?l. A Purgatórium óriási sikert aratott. A bécsi értelmiségiek – többek között Elfriede Jelinek és Günter Grass – mindent megmozgattak azért, hogy szabadon engedjék. Kurt Waldheimt?l, az akkori miniszterelnökt?l kértek kegyelmet Unterwegernek. Pillanatok alatt ünnepelt sztáríró lett, újságíróként kezdett dolgozni. Aztán hat hónappal kés?bb brutális gyilkolásba kezdett. 1990 és 1993-között tizenegy prostituáltat ölt meg az áldozatok saját melltartójával Bécsben, Prágában és Los Angelesben. Ezalatt könyve az iskolákban már tananyaggá lett. ? pedig Los Angelesben kiküldött újságíróként saját gyilkosságairól tudósított. Egy véletlen folytán hozták összefüggésbe az esetekkel, kilenc n? meggyilkolását 1994-ben végül rá is bizonyították, de az ítélethirdetés éjszakáján zárkájában cip?f?z?jével felkötötte magát. Ugyanazzal a technikával, ahogy áldozatait a halálba küldte.

Az el?adás John Malkovich nélkül vagy más színésszel nem is m?ködne

Fotó: theinfernalcomedy.org / Nathalie Bauer

John Malkovich, Martin Haselböck, az Orchester Wiener Akademie és a Musica Angelica m?vészeti vezet?je, valamint Michael Sturminger író együttm?ködéséb?l megszület? Pokoli vígjáték – Egy sorozatgyilkos vallomásai el?adást 2009-ben mutatták be Bécsben. A Budapesti Tavaszi Fesztivál jóvoltából most a magyar közönség is láthatta a formabontó el?adást.

Halála után, saját könyvbemutatóján idézi vissza életét Unterweger, a gyerekkorát és az anyját, aki elhagyta. A sorozatgyilkosságokat persze a gyerekkori traumával nem lehet megmagyarázni. És sokáig nem lehet eldönteni, hogy Malkovichot vagy az általa megformált Unterwegert látjuk-e. Ki az, aki menedzserére panaszkodik, hogy kísér?ként melléjük adott egy zenekart meg két szopránt. A dadogással küzd?, félelmetes tekintet? Malkovich/Unterweger hozzáteszi: különben is borzasztóan utálja a komolyzenét, mert az csak agresszívvá teszi. De épp ez a határátlépés a Pokoli vígjáték lényege: az els? pillanattól az utolsóig a valóság és a fikció között egyensúlyoznak a szerepl?k. Hisz err?l szólt Jack élete is. Malkovich monológjait Beethoven, Haydn, Mozart és Weber áriái szakítják meg. A két énekesn?, Kirsten Blaise és Marie Arnet a férfi életében szerepet játszó n?ket – az anyát, a szerelmet, a meggyilkolt utcalányokat – jelenítik meg. A n?i lelkek vívódásai, kiszolgáltatottságuk, szerelmük, fájdalmuk van ezekbe a betétekbe beles?rítve.

A Pokoli vígjáték fekete humorú, a néz?t sokszor palira vev? el?adás

Fotó: theinfernalcomedy.org / Olga Martschitsch

Végül saját maga áldozata lesz Unterweger: életének, tetteinek igazságát akarja feltárni, de ez képtelenség. Könyvében is csak üres lapok árválkodnak. „Épp annyira vágyom az ?szinteségre, mint ti” – öngyilkossága el?tt ennyit üzent az utókornak. Soha nem volt képes igazat szólni, még saját önéletrajzát is kiszínezte, hogy eladhatóbbá váljon. Nem akart mást, csak híres lenni, szürke senkib?l valakivé válni. Számára ez volt a legkönnyebb út a hírnévhez.

Malkovich a t?le megszokott zsenialitással formázza meg az elvetemült, bárkit megnyerni képes ?rült alakját: maga a kifinomult gonoszság. Szuggesztív játékos, aki ezzel teljesen tisztában is van – provokálja a néz?t, megbabonázza és nem ereszti. Az el?adás nélküle vagy más színésszel nem is m?ködne. A Pokoli vígjáték fekete humorú, a néz?t sokszor palira vev? el?adás, amelyben csak pillanatokra engedik éreztetni Unterweger kegyetlenségét, a felszín alatt feszül? agressziót, dühöt és kéjt.

És külön is készültek egy kis improvizációs betéttel a magyar közönségnek. A hazai színházi és politikai viszonyokat kezdték ki: Malkovich Unterwegerként nemegyszer hangsúlyozta, mennyire örül neki, hogy menedzsmentje rábeszélte, ne az Új Színházban, hanem a Vígszínházban lépjen fel. Ez az el?adás oda úgyis túl dekadens lett volna, na persze osztrákként oda be sem léphetne, hisz abban a színházban csak a magyarokat fogadják tárt karokkal.

Az utolsó ária közben Malkovich precízen csomózza oda kötelét a színpad közepén álló asztalhoz, a zenekari tagok székéhez, majd felül az asztalra, nyakára akasztja a hurkot, és rémiszt? haláltusába kezd. Váratlanul felpattan, nehogy már azt higgyük, hogy nyílt színen lesz öngyilkos…

Hülyének néz minket, ahogy Unterweger tette életében a körülötte lév? emberekkel.

mno.hu - Makrai Sonja

Ajánló